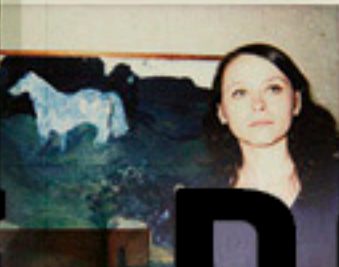

ZUZANA MALÉŘOVÁ
FOTOGRAFIE VLADO BOHDAN

KDY

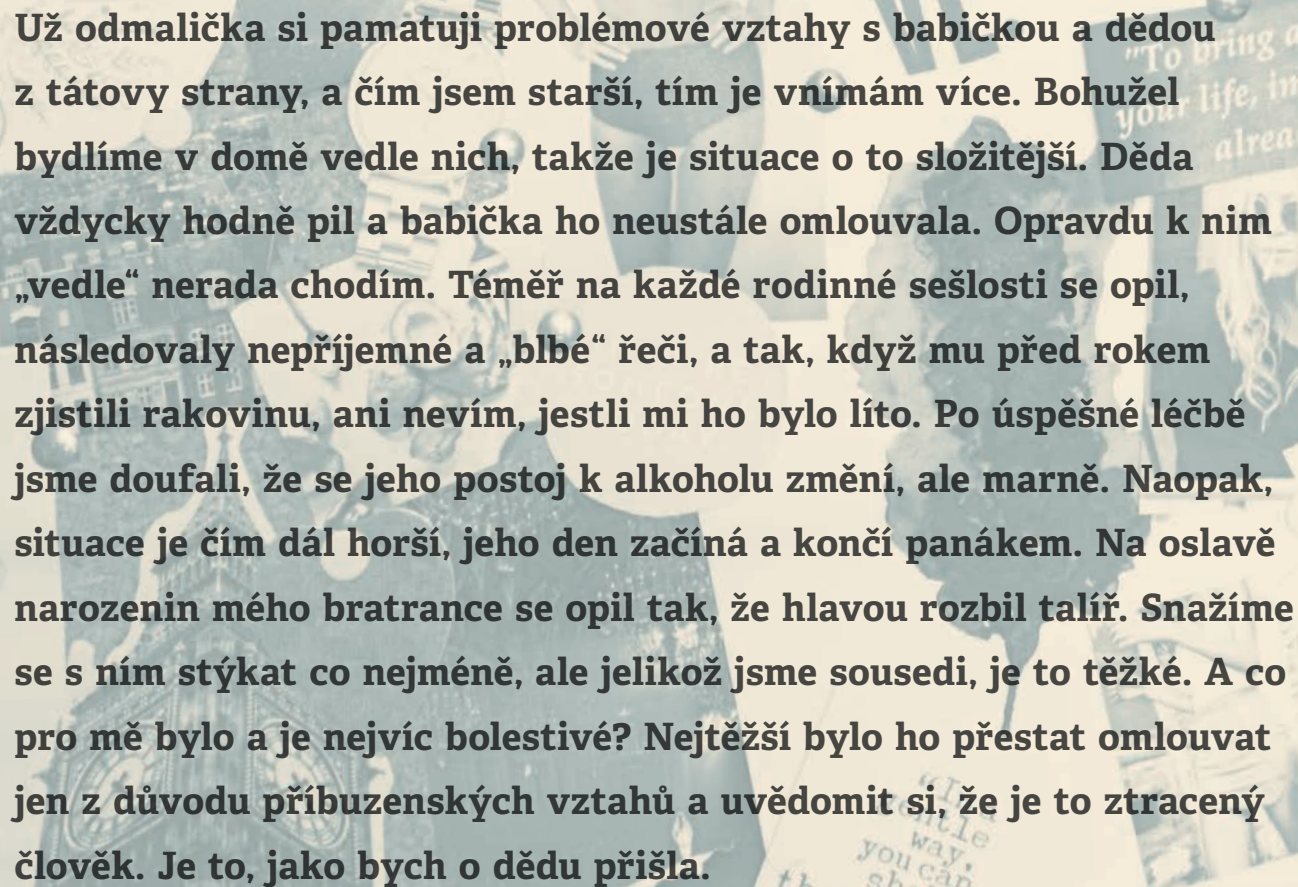
**SE DOTKNOUT
DOSPĚLOSTI**

Když jsem byl malý chlapec, můj otec jako chlap z dědiny rád chodil na pivo. Někdy jich bylo víc, někdy míň. Tento jeho vztah k alkoholu ho jednoho dne dostal do takového stavu, že musela přijet sanitka a odvézt ho do nemocnice. Já jsem se jen se slzami v očích nechápavě díval a ptal se mámy, co se to děje a jestli tatínek bude v pořádku. Od toho večera strávil otec měsíc a půl v nemocnici. První dva týdny samé operace, byl na hadičkách a doktoři se jen velmi nesměle vyjadřovali k tomu, jestli bude žít. Každý den jsem se bál, že zazvoní telefon se zlou zprávou. Vždyť otec byl ten, který mě nejvíc podporoval a bez kterého bych dnes nebyl tam, kde jsem. Když po šesti týdnech přišel z nemocnice domů o třicet kilo lehčí, nevěřil jsem vlastním očím, že je to on. Ale potom jsem děkoval Bohu, že už je v pořádku. Od té doby nepije alkohol a já jsem za to na něj hrdý.

MAREK, 24 LET

Už od malička si pamatuji problémové vztahy s babičkou a dědou z tátovy strany, a čím jsem starší, tím je vnímám více. Bohužel bydlíme v domě vedle nich, takže je situace o to složitější. Děda vždycky hodně pil a babička ho neustále omlouvala. Opravdu k nim „vedle“ nerada chodím. Téměř na každé rodinné sešlosti se opil, následovaly nepříjemné a „blbé“ řeči, a tak, když mu před rokem zjistili rakovinu, ani nevím, jestli mi ho bylo líto. Po úspěšné léčbě jsme doufali, že se jeho postoj k alkoholu změní, ale marně. Naopak, situace je čím dál horší, jeho den začíná a končí panákem. Na oslavě narozenin mého bratrance se opil tak, že hlavou rozbil talíř. Snažíme se s ním stýkat co nejméně, ale jelikož jsme sousedi, je to těžké. A co pro mě bylo a je nejvíc bolestivé? Nejtěžší bylo ho přestat omlouvat jen z důvodu příbuzenských vztahů a uvědomit si, že je to ztracený člověk. Je to, jako bych o dědu přišla.

KDY PROPUSTIT NESPLNĚNÝ SEN

[O DAVIDU ŠRÁMKOVI]

Malý kluk nadšeně vběhl na fotbalový trávník a předváděl, co umí. Bylo to na náboru fotbalové přípravy Sparty a tým prvňáčkem byl Davidův táta. Vybrali pouze pět kluků, on byl mezi nimi. Jenže rodina upřednostnila víkendový život za Prahou na chalupě, a bylo po fotbale. On se však nevzdal. Bydleli na Žižkově, neváhal a zašel si na Viktorku. Všechno si sám zařídil a fotbal si vybojoval. Když jako sedmnáctiletý dorostenec Slavie potkal mámu, nenapadlo je, že to bude vztah na celý život. Dokonce se záhy rozešli, tedy spíš ona s ním, ale když si začal namlouvat jinou, nelíbilo se jí to a vyslala signál k návratu. Měla krásné světlé vlasy a krásný úsměv. Ve společnosti působila spíš plaše, a když měli před svatbou, prožívala strach a stres. Byla těhotná, necítila se dobře a následující den po svatbě jí odvezli do nemocnice. O miminko přišli, o to víc pak po něm toužila. Palčivě a zoufale. Táta končil vysokou školu, a když promoval, drželi už Davida v náručí. Šťastný a neuvěřitelně pracovitý otec si během studií přivydělával, a když psal diplomovou práci, měl už svou první stavební firmu. Kvůli zranění jeho fotbalová kariéra předčasně skončila, ale fotbal už hrál v jeho životě navždy jednu z hlavních rolí. Když držel Davida v náručí, bylo jasné, že na rozdíl od svých rodičů on udělá vše, aby jeho syn měl ty nejlepší podmínky pro splnění svého snu. Samozřejmě fotbalového. To všechno ví David jen z doslechu, z náhodných útržků či jen tak mezi řečí. Jeho rodiče jsou oba v citových záležitostech spíš introverti a o prožitcích a pocitech příliš nemluví. David si nepoložil otázku, jestli je fotbal to, po čem touží. Neměl na výběr. Táta byl jeho

trenérem, později šéfem mládeže i sportovním ředitelem Slavie. K synovi byl někdy přísnější než ke druhým, z obavy, aby snad neřekli, že mu nadržuje. Ten přístup si podvědomě přenesl i domů. David ho ctil, obdivoval a bylo mu hezky, když viděl, jak se táta raduje. Tátova pochvala byla nejvíc, a on

chválit uměl. To byly jejich nejhezčí chvíle. Těžce vykoupené. Táta s ním trénoval nejen na trénincích, ale i každou volnou chvíli navíc, vyvíjel velký tlak, aniž si to uvědomoval. Považoval třeba za samozřejmé, že se David bude dívat na zápasy v televizi. David se nedíval, ale když cvakly klíče v zámku, rychle přepnul na přenos z utkání. Když mu táta řekl, aby si šel zaběhat, šel. Ale někdy namočil tričko do vody, vrátil se a dělal, že běhal. Jeho nechuť pramenila hodně z pocitu neúspěchu, ačkoliv dřel v žácích ze všech nejvíc, výkonnost nepřicházela. Byl svalově slabý, celkově subtilní, ale táta naprosto pevně věřil, že jeho chvíle teprve přijde. Vždycky mu podlehl. Vrba byla máma. „Hraje jen kvůli tobě,“ řekla jednou tátovi, který to samozřejmě tušil. „Nenuť ho, nemá asi předpoklady,“ naléhala na něj dál, jenže David to sám nikdy nevyslovil. Mohl se s tátou pohádat o čemkoliv, ale říct, že nechce hrát fotbal, bylo pro něj tabu. Táta však dobře viděl, že se něco musí změnit, že takto to dál nejde. V dorosteneckém věku se dohodli a David odešel na půlroční hostování do Kunic, kde měl kondičního trenéra. Trénoval s ním denně. Nabral nejen svalovou hmotu, ale především sebevědomí, najednou cítil radost ze hry, kterou sice ještě v sedmnácti zbrzdila artroskopie kolena, nicméně nastal jeho

čas. Nejenže se vrátil do Slavie a vyrovnal se svým spoluhráčům, ale v osmnácti už byl jejich kapitánem. Trenér mu věřil, měl ho rád, a David konečně sklízel plody za roky marného usilování, cítil na hřišti volnost a štěstí, jaké od dětství nezažil. Čistou radost mu v pocitu narušovalo jen

vědomí, že nikdy nebude ve fotbalovém světě anonymní, sám za sebe, že díky tátovu jménu bude muset vždy všechno dokazovat víc než ostatní. Ale najednou pocítil tu vášeň. Táta měl pravdu. Trénoval moc a moc – a možná až moc. Když sezóna skončila a měli konečně dny volna, řekl mu trenér: „To je jediný čas, kdy můžeme trénovat nohy.“ Pomohlo mu to. Alespoň v tu chvíli. Výhled byl takový, že půjde na půl roku hrát druhou ligu na Kladno, aby se po artroskopii rozehrál, a když potvrdí svou výkonnost, přestoupí do Dukly Praha, kam odcházel i jeho táta. V devatenácti letech jel v pomoci B-týmu Kladna v zápase proti Admiře. Přebíral míč, otáčel se, protihráč šel do skluzu. David pocítil velkou bolest, klečel za lajnou, po dvou minutách věděl, že je něco špatně. Táta se byl dokonce na zápase podívat, ale měl na to místo zakrytý výhled, viděl, že David kulhá a jde střídat. Vůbec ho nenapadlo, že by to mohlo být vážné. David dokázal ze zápasu sám dojet domů, ale koleno otékalo. V nemocnici doktor pronesl: „Tam budou hektolitry krve. To je na sto procent prasklé.“ Když vzal tu obrovskou stříkačku, modlil se David, aby se v ní objevila nažloutlá voda, a ne krev. Bohužel. Plastika pravého kolena. Naštěstí si neuměl představit, o jak složitou operaci se jedná. Ještě měsíc po ní se nemohl zvednout z postele. Když ležel, tak to šlo. Jakmile se pokusil vstát, dal nohu dolů, nahnala se do ní krev a ozvala se strašná pichlavá bolest a obrovský tlak, jako by mu noha měla upadnout. Ty první dny v nemocnici, když byl sám, dal průchod slzám, hledal úlevu. Táta byl šíleně smutný, to bylo nejhorší. Zároveň byl ale mírný a přesvědčený, že to zvládne a na hřiště se vrátí. V kročení do dospělého fotbalu, na jehož prahu stál, tak bylo odloženo. Je to těžká etapa pro sportovce sama o sobě, natož když se přidá zranění takového rázu. Začal s rekonvalescencí u kondičního trenéra Dukly, ten mu dodával motivaci a zápal. „Budeme pracovat, za pár měsíců jsi zpět.“ David mezitím odmaturoval, celý proces opětovné cesty na hřiště trval osm náročných měsíců, až konečně stanul na prahu svého prvního zápasu. Návrat. Strašně se těšil. Dukla „B“ hrála

proti Slavii „B“. Ve dvacáté minutě kontroloval dlouhý míč, který šel do autu, čekal náraz dobíhajícího hráče soupeře, byl zpevněný, proběhl korektní souboj rameno na rameno. Koleno však tlak nevydrželo. Tentokrát levé. A tentokrát už dobře věděl, o co jde a že je to zlé. Věděl, jaká bolest ho zase čeká, a také věděl, že už se na hřiště nevrátí. Bylo mu dvacet let. Nechtěl se už s fotbalem prát, podal si přihlášku na vysokou školu. Táta se o druhém zranění dozvěděl v Římě. Na co si okamžitě vzpomněl, byla Davidova věta po první operaci: „Už to nikdy nechci zažít.“ Přesto mu David své rozhodnutí skončit s fotbalem ani nyní nedokázal říct, cítil jeho pocit bezmoci. Ale když přišel čas, aby znovu začal s přípravou směřující k návratu do vrcholového fotbalu, do přípravy nenastoupil. Nastala ta nejobávanější chvíle. Táta byl naprosto odevzdaný, zničený, nikdy v takových chvílích nezvyšoval hlas, jen se ztišeně ještě zeptal: „Fakt už to nezkusíš?“ David dobře vnímal tu nevyslovenou touhu, aby ještě zabojoval. Nastalo mlčenlivé, smutné období. David začal studovat Fakultu tělesné výchovy a sportu a hned po třech měsících, na prvním atletickém tréninku, dělali na mokré trávě skoky stranou. Cítil, že koleno není pevné, jak by mělo být, ale pak si řekl: „To už je v mé hlavě, to je psychika.“ Vzápětí se koleno zablokovalo, nemohl se pohnout. Kdyby mu kamarád nepůjčil hůl, nedokázal by sám odejít. Následovala třetí plastika kolena, opět levého, a to už definitivně pochopil i táta, že veškerý boj by byl marný. Když se po operaci vrátil do školy, nezvládal to. Uteklo mu toho moc, a on už nebyl schopen zase sebrat všechny síly a znovu zápasit. vzdal se, školu opustil, dnes toho lituje. Tehdy poprvé viděl, že táta není jen smutný, ale tentokrát i naštvaný. David už však bydlel jinde, a tak jeho nesouhlasu unikal. Snad musel od všeho utéct, prožít sám, že je všemu konec, najít vlastní cestu. Když se stěhoval, jediné věci, které si vzal s sebou do nového bytu, byly po dědovi, tatínkovi mámy. Zemřel na rakovinu, David si do svých třinácti let myslel, že děda je čaroděj a kouzelník, protože ho neustále bavil kouzly a „zázraky“, které si pro něj vymýšlel.

Chyběl mu. Kromě jeho fotografie má ještě rozpadlého méďu, kterého měl děda na vojně a vyprávěl mu o tom. A šálu, kterou při svém módním stylu jistě nosit nebude, ale nikdy ji nevyhodí.

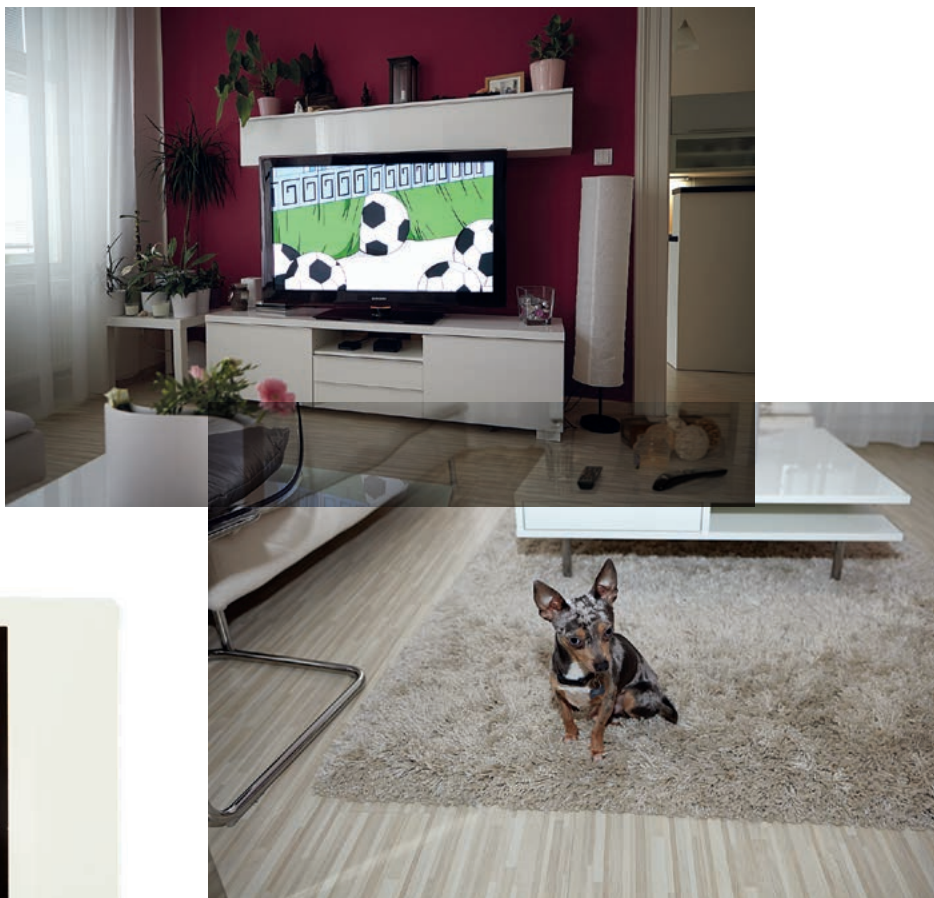
Společný domov s mámou a tátou a mladší sestrou byl klidný, máma si uměla prosadit svou vůli a táta se jí snažil ve všem vyhovět. Vždycky je vnímal jako pevný pár. Ale kromě toho, že příliš nemluvili, nepamatuje si ani příliš fyzických doteků, ačkoliv to jinde viděl. I jeho pusa tátovi skončila velice brzy. Je v něčem stejný, čas od času potřebuje být úplně sám. Táta se jemu i sestře věnoval málo – a ví to. Kromě nedostatku času to souviselo i s jeho povahou. Když máma řekla, vzal děti na brusle, ale nebylo to přirozené. Přirozený byl jen fotbal. David se po odchodu ze školy musel začít žít sám, pracoval jako noční provozní v kasinu, rodiče z toho velkou radost neměli. Ale on se cítil samostatný, získal čas a odstup, zacelily se rány. Vypěl. Když mu táta nabídl místo v Dukle, řekl ano. Vlastně se tak dostal k oboru, který studoval na fakultě, ale kdyby se měl rozhodovat dnes, možná by volil jinak. Třeba filmovou školu. Ale fotbal všechno ovlivnil. Táta je pro něj asi navždy autoritou, učí se od něj, uznává ho a jít s ním do sporu je pro něj stále těžké. Někdy se musí smát, když vidí, čím stresuje své spolupracovníky, říká si: „To dobře znám.“ V zásadě je ale táta velmi vstřícný a on ví, že i hodný člověk, který se umí nadchnout, je velkorysý a obětavý. Když si na Davida udělá čas, cítí, že ho má rád. A když ho chválí. Ten blažený pocit z dětství. Svůj vlastní domov si vybudoval se svou tehdejší partnerkou a sdíleli ho společně s jejich úžasným psem.

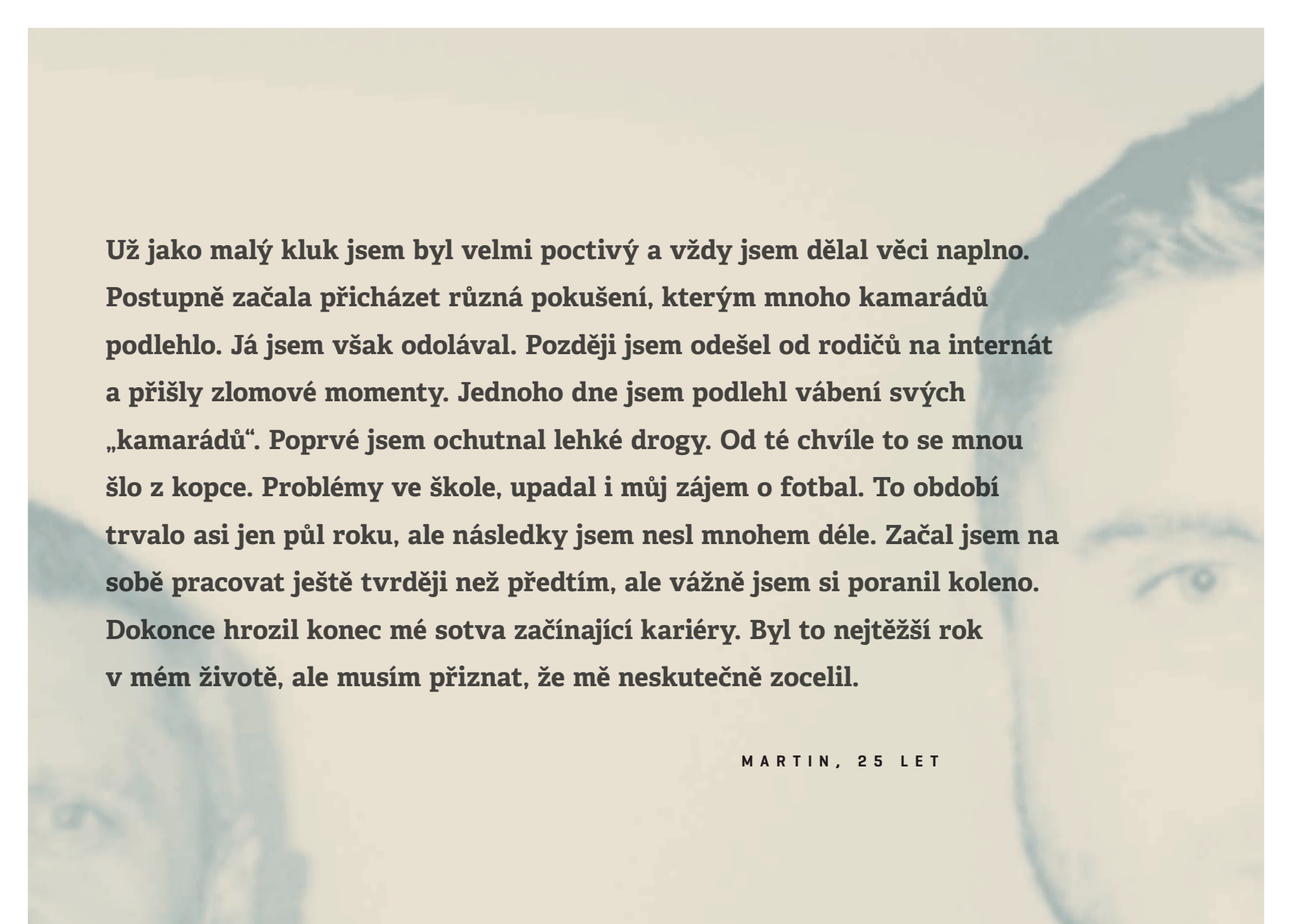
Táta musel přestat hrát fotbal kvůli operaci kolene. Na rozdíl od Davida jeho zranění by v dnešní době byla banalita, mohl by určitě hrát dál. Doma má schovanou starou reprezentační mikinu ČSSR. Vyprávěl mu, jak po celém dnu šel ještě v noci na hřiště a trénoval skluzy. Pokud si David někdy připadal sám, tak když byl malý. V žácích. Seděl na lavičce náhradníků, celou první půli se rozcvičoval a díval se, jak kluci hrají. Cítil bezmoc a marnost svého úsilí, tolik se snažil. Už nechtěl.

Ale musel. Neví, co vlastně táta o jeho pocitech tuší. Jednou mu řekl, že poznal, když nešel běhat a jen si namočil dres. Ale tehdy nedal nic najevo.

David žil dlouho sen, který nebyl jeho. A když konečně pocítil jeho slast a byl ochoten udělat cokoliv, když to byl jeho sen, probudila ho bolest, kterou už nebyl schopen unést. Dodnes ho bolí nejen ten sen, který musel propustit, ale i ta kolena. Moment osudového druhého zranění má zaznamenaný na videonahrávce. Neví proč, ale nedokáže ho vymazat. Zkopíroval si ho i do nového počítače. Je to zvláštní pocit, vidět své bývalé spoluhráče Marka Hanouska nebo Michala Jeřábka stát na hřišti, zatímco on v kanceláři pár metrů od nich se zabývá třeba novým přestupním řádem. Měl zrovna po druhé operaci, když se „Jěřa“ zapojoval do A-týmu Dukly. Na postu stopera právě řešili problém, úplně četl tátovi na očích: „Opravdu to nechceš ještě zkusit?“ Měl cestu otevřenou možná nejen do ligy. Stoper či defenzivní záložník. On se však díval na utkání a při souboji hráčů se automaticky chytil za koleno. Ucítil znovu tu bolest a chtělo se mu brečet. Reflex chytit se při souboji za koleno má jako divák dodnes. Nechápe, co všechno je něčí tělo schopno vydržet. To jeho nevydrželo.

Nedovede si představit tátu plakat, ale ví, že ve chvíli jeho největšího trápení tomu tak bylo. Táta byl na to taky sám. Dnes se spolu usmívají a ještě někdy v dáli, ale jen občas, probleskne stesk po snu, který se měl jen zdát.

Už jako malý kluk jsem byl velmi poctivý a vždy jsem dělal věci naplno. Postupně začala přicházet různá pokušení, kterým mnoho kamarádů podlehlo. Já jsem však odolával. Později jsem odešel od rodičů na internát a přišly zlomové momenty. Jednoho dne jsem podlehl vábení svých „kamarádů“. Poprvé jsem ochutnal lehké drogy. Od té chvíle to se mnou šlo z kopce. Problémy ve škole, upadal i můj zájem o fotbal. To období trvalo asi jen půl roku, ale následky jsem nesl mnohem déle. Začal jsem na sobě pracovat ještě tvrději než předtím, ale vážně jsem si poranil koleno. Dokonce hrozil konec mé sotva začínající kariéry. Byl to nejtěžší rok v mém životě, ale musím přiznat, že mě neskutečně zocelil.

MARTIN, 25 LET

Fotbal jsem začala hrát kvůli svému dědečkovi. Ocitl se v těžké životní situaci a oslepl. Jiskra do očí se mu vrátila, když mi vyprávěl, jak je pyšný na mého otce, strejdy a bráchu, že šli v jeho stopách a hráli fotbal. V ten okamžik jsem věděla, že budu hrát i já. Chtěla jsem vidět, jak má děda zase z něčeho radost. Pokaždé, když dám gól, podívám se k nebi a řeknu: „To je pro tebe!“ O svého dědečka jsem totiž před dvěma lety přišla. Troufám si říct, že jsem tím přišla i o „druhého otce“. Nikdy mě v životě nic tak nezasáhlo. Tuhle ránu jsem ze začátku nezvládla, protože byla opravdu tvrdá a dostala mě do kolen. Zná to asi každý z nás, kdy je mu mizerně, nejlí, nespí a nic pro něj v životě nemá smysl. To prázdné místo už se nikdy nezaplní, ale zároveň se mi víc otevřelo srdce a já do něj vpustila lásku od lidí, od kterých bych to ani nečekala. Řídím se tím, že „kdo chce vidět duhu, musí si protrpět déšť“. Možná se mnou nebyl tak dlouho, jak bych chtěla. Ale změnil mi život od základů, a za to jsem mu moc vděčná.

KDY SPOJIT ROZVEDENÝ SVĚT

[O E M M Ě K V E V I K]

Malá drobná holčička s velkýma očima se ocitla v tichu. Maminka Češka a táta Nor žijící ve Švédsku si přestali rozumět svou třetí řečí, kterou byla angličtina. A aby malou Emmu ochránili před bouří rozchodů, skoro nemluvili. Snažila se to napjaté ticho přerušit, provokovala, upozorňovala na sebe, rodiče pak alespoň museli zakřičet. Byly jí necelé tři roky a nic z toho si dnes nepamatuje. Ani den, kdy táta odjel zpět do své země, jejich dům byl plný zabalených papírových krabic a ona všem vyprávěla, že jí táta jede do Švédska zařídit pokojíček. Vůbec si nevybavuje, že rodiče někdy žili spolu, v jednom domě, v jedné ložnici, že jedli u společného stolu. Ten fakt jí dokládají jen svatební fotografie, které někde našla, a drobné střípky vzpomínek, o kterých neví, jestli se opravdu staly. Třeba jak letí s tátou letadlem a mávají prababičce do nebe. Co si však pamatuje živě, je právě období létání, které nastalo. Obtížné a složité. Oba rodiče ji milovali a rozhodli se, že v jejím životě zůstane napořád stejnou měrou máma i táta. Střídavá péče na trase Praha – Göteborg. Maminka se musela vzdát poloviny jejího dětství, aby jí dala jako dar krásný vztah s tátou. „Duše Emmy si nás vybrala, má právo na nás oba,“ řekla si tehdy, i když to bolelo. „Myslíte, že děláte dobře? Takhle malou ji pustit?“ ptali se jí mnozí. Neměla jinou šanci. A věděla, že odpověď na otázku, zda udělali dobře, se dozví, až bude dospělá.

Dokud nechodila do školy, střídala rodiče a domovy po měsíci. Jako školačka si pak prodlužovala víkendy a učení s ní doháněla máma. Prázdniny dělili napůl. Odlety tam i zpět byly ze všeho nejhorší.

Úplně přesně nechápala, proč se to děje. Když opouštěla maminku, bála se, že už ji nikdy neuvidí. Když se loučila s tátou, cítila totéž. První noc po příjezdu vždycky proplakala. A bylo jedno, kterého z rodičů zrovna „opustila“. Měla je ráda oba stejně. A říkala, že sbírá lidi, co ji mají rádi, a přála si pro ně velký dům. Později by jí stačilo, aby byli ze stejné země. Její reálné vzpomínky totiž nebyly máma a táta, ale

máma a Petr v Česku a táta a Malin ve Švédsku. A ona jako ptáče létala mezi nimi. Chvilé na letištích byly smutné. Emma plakala, máma se musela tvářit statečně a k tomu otázky okolí: „Máš raději Česko, nebo Švédsko?“ „Jsi raději u maminky, nebo u tatínka?“ „Je lepší levá, nebo pravá ruka?“ Emma jen mlčky koukala svýma očima jak vystřiženýma z maminčiných obrázků. Neustále se jí stýskalo, až do třinácti let, pak s ní do Švédska začala jezdit její nejlepší kamarádka. Máma nikdy nedala najevo, že se trápí, považovala to za nejlepší řešení, vlastně jiné nebylo.

Co Emmu nikdy nenapadlo, že by se rodiče k sobě měli vrátit. Dokonce si je spolu ani nedokázala představit. Vůbec jí společně nejdou dohromady. Pro ni byl v jejím domově odjakživa Petr. Až jako větší si spočítala, že spolu s mámou žili ještě dřív, než se táta s mámou rozvedli. Emmě byly tři, ale s Petrem jsou od jejich dvou a půl let. Petr se obával, aby nepřebíral roli otce,

měl možná větší odstup, než musel. Pro Emmu je součástí její „sbírky“ lidí, kteří si důvěřují a mají se rádi. Nikdy se spolu nepohádali, dávají si pozor kvůli mámě. Ona je totiž pro oba to nejdůležitější na světě. Petr příliš nevstupoval do Emminy výchovy a ona mu zase nekladla tak velký odpor, jak by asi bylo přirozené. Byl pro ni autoritou, kterou respektovala. Její kamarádky se ho dokonce i bály. Umí budit hrůzu. Má totiž dvě podoby. Ta jedna patří přísnému muži, ta druhá hravému dítěti. Spolu s Petrem získala Emma do

života i malého Péťu, jeho syna z prvního manželství. Měli společný pokojíček, nedali jim na vybranou. Emma si ho od první chvíle zamilovala. Bylo mu sedm, byl starší a rozpad rodiny nesl mnohem hůř, protože si, na rozdíl od Emmy, společný život svých rodičů dobře pamatoval. Celá nová situace byla pro něj složitější a Emma si dodnes vybavuje jeho zlé sny a pocity ztracenosti. Ale jako malý roztomilý skřítek mu nedala pokoj, stále ho dobývala, objímala, prostě ho už nepustila. Donutila ho mít ji rád. Vznikl mezi nimi krásný, čistý vztah, prožívali společně své trable i tajemství. Když začal ve třinácti kouřit, mlčela. Byl jejím vzorem, ve všem chtěla být jako on.

Její rodiče před ní nikdy nevyřkli nic kritického jeden na druhého a byli k ní velmi otevření. Táta je navíc nehádací typ, klidný, proto při neshodách u nich zavládlo spíš mlčení. To se nedá říct o mámě s Petrem. Oba umělci, emotivní a temperamentní, pročišťovali svůj vztah někdy pěkně hlasitě. Emma s Péťou seděli schovaní na schodech, báli se a Péťa se ptal: „Myslíš, že se rozejdou?“ Ale Emma, i když jí to nebylo příjemné, věděla, že jsou šťastní. A taky, že by si přáli miminko. Když se to dlouho nedařilo, máma uvažovala i o adopci. Emma nesouhlasila, už tak byli dost netradiční rodina a plnou pozornost rodičů měli vždy jen na chvíli. Pokud by to bylo ale jejich dítě vlastní, těšila by se. Jako v případě táty. I on si našel novou ženu, při prvním setkání jí řekla: „Jsi moje bonusová dcera.“ A když se jim narodil malý Wilmer, plakala Emma štěstím. Bylo jí sedm a od té chvíle už nelétala jenom za tátou, ale za celou rodinou. Zatímco máma si moc přála dítě a nepřišlo, Emma se vracela ze Švédska celá nadšená a vyprávěla. Co táta a Malin a hlavně Wilík, a jak ho zbožňuje. Máma, aby všechny protichůdné pocity ustála, si neustále opakovala: „Nesmíš být osobní a musíš dát Emmě šanci prožívat její druhou rodinu s radostí.“ Věděla, že jinak by se Emma se svými pocity uzavřela. Někdy to bylo hodně citlivé, třeba když pronesla: „Malin je tak trochu moje maminka.“ Báře okamžitě naskočilo: „Já jsem maminka!“ Zároveň jí ale došlo, jak je skvělé, že je Emma i u táty šťastná. A že to ostatní je jenom slovíčkaření a že

Emma dobře ví, že maminka je jenom jedna. Navíc Bára měla zkušenost z vlastního dětství. Když táta odešel od mámy k nové přítelkyni, která byla jen o několik let starší než Bára, chodila Bára z návštěvy u nich nadšená domů a opuštěné mámě od tří dětí nadšeně vyprávěla, jak je nová teta veselá a skvělá a umí provaz. Vůbec si svou „krutost“ neuvědomovala.

Emma ví, že se narodila z velké lásky. Na svatbě rodičů už byla s nimi v mámině bříšku. A po jejich rozchodu bylo hrozně důležité, že si oba našli nové partnery a byli to ti praví, se kterými jsou dodnes. Někdy ji napadlo: „Jaká bych byla, kdyby rodiče zůstali spolu? Nebo kdybych žila jen ve Švédsku?“ Byla by jiná. Když jí nejde matematika, máma řekne, že to nevádí. „Nemusíš umět matematiku.“ Táta ale namítne: „Matematika je důležitá, měla bys ji umět.“ Když ji jako malou máma vzala na své představení do divadla, začala plakat. Ale doma „frčela“ pohádka Honza a tři zakleté princezny, Petr šílel. Ale Emma ji milovala, mámě tam bylo šestnáct let. Dnes se víc věnuje výtvarnému oboru než hereckému, ale herectví neopustila. Jen už je v očekávání zajímavých rolí a vybírá si. Aby neohrozily její vnitřní svět, rodinu, vztahy. Dobře si pamatuje na první doteky s Petrem, bylo to při natáčení. Už to nechce pokoušet. Emma má umělecké vlohy, ale herectví ji neláká. A kdyby ano, byla by máma ostražitá. Vždyť jí bylo čtrnáct, když ji ve filmu svlékli. Byla zmatená, nechtěla, „co blázníš, vždyť jsi hezká...“ říkali jí. Až dnes se jí ty trny vracejí a uvědomuje si, jak strašné to bylo. Emmě zdůrazňuje, jak je důležité zachovat si důstojnost. A taky ji hodně chválí. Vybavuje si okamžiky z dětství. Řekli jí: „Ty tvoje volšové ruce, ty to upustíš,“ okamžitě se jí rozklepaly. Emma studuje gymnázium a jeden rok navštěvovala jako výměnný student uměleckou školu Obraz a tvar ve Švédsku. Když byla malá, myslela si, že musí patřit buď sem, nebo tam. A byla pro všechny „jiná“. Ve Švédsku „to je ta z Česka“, v Praze „to je ta ze Švédska“. Neměla nikoho, kdo by byl na tom stejně, ani sourozence. Uvědomuje si, že je hodně po mámě i po tátovi. Zvláštní mix. Oba rodiče jsou optimisti, táta klidnější, máma výbušnější a náladovější. Když se rozberečí nebo křičí, za deset minut se směje.

V Göteborgu je život intimnější, klidnější a je tam moře. Možná si tam i víc rozumí s lidmi. Mámě se zdají chladnější, ale oni mají respekt. Nezávidí, nehodnotí. Když měla problémy s pletí, v Česku cítila, že to všichni vnímají a řeší, tam to bylo jedno. Před dvěma lety se stala vegetariánkou, ve švédské škole měli vždy na výběr i vegetariánskou stravu, vybrala si ji také. Skoro nikdo tam nekouří, hodně sportují, žijí víc zdravě. Nebyla pro ně divná, ale jiná. A to znamenalo bonus. Když se po roce vrátila, tři měsíce si těžce zvykala. Zvlášť na český humor, který se tak rád strefuje do citlivých míst a zraňuje. Miluje děti a řeší svou budoucnost. Napadla ji speciální pedagogika, ale především psychologie. Odmalička se zabývala otázkou své identity, ptala se, kdo je a kam patří. Mohla by pomáhat i dětem z rozvedených manželství, má své zkušenosti. Ale zásadní otázka zůstává. V jaké zemi studovat? Obě miluje, bude navždy rozpolcená, ale dnes už to bere jako přednost.

Často říkala svým rodičům „miluju tě“, ale nikdy ne klukovi. Když se vrátila ze Švédska, přijel jeden její spolužák po roce z Ameriky. Oběma se proměnil pohled na život, společné prožitky je sblížily. Předtím si sebe pět let nevyšli, dnes patří k sobě. První láska. Poprvé se spolu v létě chystají do Švédska. Emma vždy milovala celým srdcem, každý den, ale partnerská láska je něco jiného. Bála se. Věděla, že máma s tátou jí nikdy neublíží, ale vztah milenecký tak jistý není. V dětství se kolem ní lidé rozcházeli, držela si kluky od těla, bála se, že ji zraní. Co má svůj vztah, rodičům přijde víc dospělá a možná si i oddychli. Čekala do devatenácti. Vypadá hodně dětsky a mladě. Máma byla vždycky žena vamp, muži se jí dvořili, jako dítě to viděla. Pak se stala její mladší „sestrou“, která se veze v operu máminy krásy. Dnes maminka pomalu ustupuje do pozadí a Emma se stává „šperkem“, který ji zdobí.

Kdykoliv byly s mámou samy, udělala by pro ni první poslední. Když vstoupil Petr, bylo to jiné, ale nikdy neměla pocit, že se musí o mámu dělit. A pak – byl tu i Péťa. Měla nejraději, když byla s mámou sama anebo byli naopak spolu všichni čtyři. Kombinace, která jí však vůbec nejde dohromady, je ona,

táta a máma. Museli by spolu mluvit anglicky a některé věci by zůstávaly nevyslovené pod pokličkou. Když je vidí pohromadě, chápe, že to jsou její rodiče, ale vlastně to nechápe. Proč jsou v jedné místnosti, když v ní nikdy spolu nebyli? Vnímá je odděleně. Jednou za ní přijela máma do Švédska a bydlela u táty. Emma cítila, že tam nepatří. Když za ní přiletěl táta do Prahy jako překvapení k třináctým narozeninám, měla šílenou radost, ale potkali se na „neutrální půdě“. Přišlo jí to přirozenější i příjemnější. Oba rodiče vždy taktně přecházeli téma svých nových partnerů, Petr je navíc plachý a uzavřený, do rodinných akcí se nehrne. Emma si nedokáže představit, že by táta u nich bydlel jako máma ve Švédsku. Svou roli hraje jistě i mužské rivalství, Petr by v domě těžce snášel bývalého muže své ženy, i když je ten, co „vyhrál“. K setkání máma s Petrem a táta s Malin zatím nedošlo, to čeká až na Emminu svatbu.

Emma je doma u mámy, ale když je u táty, je doma tam. Je to její blízká země, do které patří, i když tam fakt hodně prší. Máma jí opakuje: „Neohlížej se na mě, mám tady Petra.“ Udělala, co mohla, aby její rozhodování nebylo zatíženo jakoukoliv výčitkou. Už jako malá poznávala Emma dva světy. Jiný byl ten s mámou, a jiný s tátou. Věděli, že ji púlí duši. Dnes přichází chvíle na odpověď, jestli to všechno – i přes šrámy na duši – za to stálo. Postupem času už nebyla ta, co je z Česka nebo ze Švédska, ale ta, co cestuje. Cestování není její nejoblíbenější činnost, nejraději by měla teleport a přenášela se tam a zpět. A i když je stále závislá na mámě a tátovi, je samostatná. Mohla by se živit balením, dát co nejvíc věcí do co nejmenšího prostoru. Putovala po světě od svých tří let, co se rodiče rozešli. Zocelilo ji to, hned tak jí někdo neublíží. V odpovědi rodičům na jejich nevyslovenou otázku má jasno. Každý z nich dokázal žít jen v zemi, do které byl zrozen. Ona je však součástí obou, v každé z nich je jí púl. V jedné je srdce mámy, ve druhé náruč táty. Každý z nich ji držel za jednu ruku a měl možnost zkusit ji přetáhnout na svůj břeh. Neudělali to. Stálo to mnoho odříkání i slz. Mnoho loučení. Stálo to za to, neztratila ani jednoho z nich. Už neřeší, kam patří, protože jejich láska v ní spojila rozvedený svět.

